

ВОЛОДИМИР КОРНІЙОВИЧ РИБАЛЬЧЕНКО

До 75-річчя від дня народження

5 вересня 2016 р. виповнюється 75 років від дня народження Володимира Корнійовича Рибальченка – доктора біологічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України. Професор В.К. Рибальченко – один із провідних в Україні та за кордоном вчених-біологів у галузі мембранології та фізико-хімічної біології. Розроблені ним і представниками його наукової школи модель молекулярної організації клітинних мембран і механізм безрецепторної міжклітинної сигналізації дають можливість краще зрозуміти значення еволюційно більш давнього типу міжклітинної хімічної сигналізації. Очевидно, до утворення білкових рецепторів у складі мембран міжклітинна хімічна сиг-

налізація відбувалася за участю ліпідів прамембран. Цей шлях міжклітинної сигналізації через генералізований ліпідний рецептор не втратив свого значення і на нинішньому етапі еволюційного розвитку живих організмів.

В.К. Рибальченко народився 5 вересня 1941 р. в селянській родині у Шевченковому краї. Після закінчення на відмінно Кайтанівської семирічної школи, далі – з відзнакою Звенигородського сільськогосподарського технікуму, він у 1961 р. вступив на біологічний факультет Київського державного університету імені Т.Г. Шевченка. У 1964 р. як кращий студент (стипендія ім. О.О. Богомольця) переведений з Київського університету до Московського державного університету імені М.В. Ломоносова, де продовжив навчання зі спеціальності біофізика. До речі, це була особлива практика у колишньому Радянському Союзі, коли найбільш талановитих студентів різними шляхами скеровували до Москви, де багато з них залишалися назавжди, бо їх там знаходили москвички з квартирами.

В.К. Рибальченко не спокусився на столичні принади і після закінчення з відзнакою Московського державного університету в 1966 р. повернувся додому з першим дипломом біофізика в Україні. Тут він обійняв посаду асистента Київського університету, в якому і трудився протягом усієї своєї наукової та педагогічної кар'єри від асистента до професора й декана факультету. З 1966 р. і до сьогодні він читає лекції та проводить практичні заняття на біологічному факультеті. Як свідчать численні студенти і колеги, його лекціям завжди притаманні оригінальність, багатогранність і врахування сучасних досягнень мембранології та фізико-хімічної біології. У 1970 р. захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю біофізика, а у 1988 –

докторську дисертацію за спеціальностями біохімія та фізіологія людини і тварин. У 1972–1974 роках – заступник декана, а в 1978–1979 роках – декан біологічного факультету. З 1985 р. – професор біологічного факультету, провідний і головний науковий співробітник, завідувач лабораторії мембранології (тепер – науково-дослідний сектор “Мембранології і цитології”) та науковий керівник міжфакультетської НДЛ “Біологічно активні речовини” Київського національного університету імені Тараса Шевченка. З 1994 по 2007 рік – завідувач кафедри медичної біології Медичного університету (за сумісництвом).

Творчий доробок В.К. Рибальченка становить понад 650 наукових і навчальних праць, як одноосібних, так і у співавторстві. Серед них – три підручники, два з яких з біологічної хімії, чотири монографії, 12 патентів і авторських свідоцтв на винаходи, а також 15 навчальних посібників з грифом МОН України. За цей доробок Вчена рада Київського університету у 2008 р. присудила вченому премію імені Тараса Шевченка. Окремі з навчальних посібників (“Биохимическая кинетика”, “Структура и функции мембран”, “Физиология и биохимия пищеварения животных и человека”) використовують у навчальних процесах в університетах країн СНД, зокрема, у Московському університеті ім. М.В. Ломоносова.

Значним є внесок В.К. Рибальченка в підготовку й атестацію науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Він працював вченим секретарем, заступником голови і головою експертної ради з біологічних наук Вищої атестаційної комісії України.

В.К. Рибальченко – керівник 26-ти кандидатських і 5-ти докторських дисертацій, вперше в Україні створив і тривалий час очолював спецраду із захисту докторських дисертацій з цитології, є членом кількох спецрад, брав участь в організації та роботі республіканських і міжнародних наукових симпозіумів, конференцій і з’їздів біофізичного, біохімічного, токсикологічного й фізіологічного товариств України. Є членом редколегій кількох наукових часописів і головним редактором фахового видання “Проблеми екологічної та медичної генетики і клінічної імунології”.

Визнанням вагомих результатів наукової та педагогічної діяльності професора В.К. Рибальченка є його членство в “International Academy of Cardiovascular Sciences” і “New York Academy of Sciences”.

Володимир Корнійович Рибальченко, незважаючи на свої наукові та педагогічні досягнення, завжди залишається цікавим і дотепним співрозмовником, він ніколи не відмовляється допомогти як молодим, так і досвідченим колегам, є уважним до проблем, які у них виникають.

Бажаємо професорові В.К. Рибальченку подальшої творчої наснаги та міцного здоров’я на многая і благая літа.

*Член-кореспондент НАН України
Р. С. Стойка*